

ซึ่งประมาณการเงินทุนไหลเข้าในชุดแรกก็แสดงลักษณะดังกล่าว เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้แต่การประมาณการของคนทั่วไปเมื่อปลายปี 1984 คงไม่มีใครสามารถคาดได้ว่าสินค้าเข้าในปี 1985 จะอยู่ในระดับต่ำเหมือนกับที่เกิดขึ้นจริง ๆ

เมื่อเปรียบเทียบผลประมาณการทั้งสองชุดแล้ว จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบตัวที่ต่างกันก็เป็นสินค้าเข้าและเงินทุนเช่นเดียวกัน ประมาณการทั้งสองแสดงว่า ดุลการค้าดีขึ้น แต่ดุลการชำระเงินติดลบบ้าง ทั้งนี้เพราะว่าเงินทุนที่ประมาณไว้ในชุดที่ 2 ต่ำลงนั่นเอง

14. ผลประมาณการจากองค์ประกอบย่อย

การประมาณการในส่วนนี้แยกออกเป็น 3 ชุดคือ ชุดที่ 1 และชุดที่ 2 ใช้ตัวเลขมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรแต่ละชนิดเป็นข้อมูลรายปีโดยตรงจากรายงานเศรษฐกิจรายเดือนของธนาคารแห่งประเทศไทยเหมือนในตารางที่ 9 แต่ชุดที่ 3 นั้นใช้ดัชนีของปริมาณและราคาส่งออกของสินค้าเกษตรแต่ละชนิดเพื่อหาประมาณค่าของดัชนีในอนาคตแล้วจึงคำนวณหาค่าดัชนีของมูลค่าส่งออก และเปลี่ยนเป็นมูลค่าอีกทีหนึ่งโดยเทียบจากค่าของดัชนีและมูลค่าจริงในปี 1985 แต่สินค้าส่งออกนอกเหนือจากที่เป็นสินค้าเกษตรส่งออกชนิดหลักและองค์ประกอบอื่น ๆ ของบัญชีดุลชำระเงินนั้นยังคงใช้วิธีประมาณการ ARIMA เหมือนกันกับในชุดที่ 1 และ 2 สำหรับชุดแรกได้มีประมาณตัวเลขของปี 1985 เพื่อตรวจสอบเช่นเดียวกัน ผลที่ได้แสดงไว้ในตารางที่ 10 สำหรับองค์ประกอบหลักซึ่งเป็นผลรวมขององค์ประกอบย่อย และในตารางที่ 11 สำหรับองค์ประกอบย่อยทั้งหมด

ค่าประมาณปี 1985 ซึ่งแตกต่างไปจากที่เกิดขึ้นจริงมากที่สุดได้แก่ สินค้าเข้าสำหตุก็คือ ค่าประมาณของสินค้าเข้าประเภททุน และประเภทบริโภครถยนต์นั้นสูงเกินไป เพราะไม่สามารรถประมวลเอาภาวะการลงทุนในปี 1985 ได้ ส่วนค่าประมาณการของเงินทุนไหลเข้ามีความแตกต่างกับค่าจริงน้อยลง และค่าประมาณการของเงินทุนระยะยาวมีส่วนทำให้ค่าประมาณการของเงินทุนไหลเข้ารวมผิดมากที่สุด

ตารางที่ 10

องค์ประกอบหลักในบัญชีการชำระเงินระหว่างประเทศ
ค่าประมาณการจากข้อมูลขององค์การอนามัยโลกสำหรับปี 1985-1990

หน่วย : ล้านบาท

ปี	สินค้าออก	สินค้าเข้า	บริการสุทธิ	เงินทุน	ตลาดเคลื่อน	ดุลการค้า	ดุลชำระเงิน
ชุดแรก : ประมาณการจากข้อมูลถึงปี 1984							
1985	191965.5 (191703.0)	283985.7 (253337.6)	28837.42 (19746.70)	65190.74 (51432.90)	-682.2487 (2955.800)	-92020.20 (-61671.50)	1325.704 (12463.90)
1986	213719.3 (228773.0)	308760.0 (249080.0)	37487.88 (21037.00)	65524.82 (15660.00)	345.7608 (16918.00)	-95040.66 (-20307.00)	8317.803 (33578.00)
1987	238083.6	352387.7	48389.74	56122.25	-175.2302	-114304.0	-9967.290
1988	270313.8	380973.4	58594.77	47826.32	88.80594	-110659.6	-4149.670
1989	304607.5	433913.3	70568.83	54809.48	-45.00649	-12935.8	-3972.450
1990	341963.8	478333.1	84883.64	54341.61	22.80910	-136369.3	2878.780
ชุดที่สอง : ประมาณการจากข้อมูลถึงปี 1985							
1986	234240.0	266552.0	28470.11	46123.67	-1412.756	-32312.08	40868.94
1987	265131.3	286985.7	34644.85	46253.20	675.2421	-21854.47	59718.82
1988	300278.3	304749.4	49130.38	57917.11	-322.7392	-4471.063	102253.7
1989	343568.4	340076.0	64629.34	64695.82	154.2567	3492.375	132971.8
1990	394050.6	362270.5	78862.09	53169.24	-73.72863	31780.06	163737.7

ตารางที่ 10 (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

ปี	สินค้าออก	สินค้าเข้า	บริการสุทธิ	เงินทุน	คลาดเคลื่อน	ดุลการค้า	ดุลชำระเงิน
มูลค่ารวม : ประมวลผลการจากข้อมูลถึงปี 1985 (เฉพาะสินค้าส่งออกเกษตรหลักประมาณการ โดยใช้ตรรกะไม่มีปริมาณและราคา)							
1986	229006.1	266552.0	28470.11	46123.67	-1412.756	-37545.90	35635.12
1987	259997.1	286985.7	34644.85	46253.20	675.2421	-26988.60	54584.69
1988	293694.5	304749.4	49130.38	57917.11	-322.7392	-11054.90	95669.86
1989	331350.9	340076.0	64629.34	64695.82	154.2567	-8725.100	120754.3
1990	367163.5	362270.5	78862.09	53169.24	-73.72863	4893.000	136850.6

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บเป็นตัวเลขจริงเพื่อใช้เทียบกับค่าประมาณการ

ตารางที่ 11

องค์ประกอบย่อยในบัญชีการชำระเงินระหว่างประเทศ - ค่าประเภทถาวร

จากข้อมูลขององค์ประกอบย่อยสำหรับช่วงปี 1985-1990

ก. สิ้นค้าออก

หน่วย : ล้านบาท

ปี	ข้าว	ยาง	ตัญบก	ข้าวโพด	มัน	น้ำตาล	อื่น ๆ
ชุดแรก : ประมาณการจากข้อมูลถึงปี 1984							
1985	24655.22 (22524.00)	13518.49 (13567.00)	4050.658 (5647.000)	11404.90 (7700.000)	17051.17 (14969.00)	7055.222 (6247.000)	114229.8 (122712.0)
1986	21659.48	15326.21	2681.292	13144.75	21562.95	7612.596	131732.0
1987	26513.40	18153.94	181.6139	15787.66	26372.36	8112.511	175192.3
1988	26936.06	19757.82	-1240.601	17570.46	29173.93	8374.647	202035.2
1989	29513.81	21503.40	-2620.792	19658.14	32273.12	8645.255	232990.9
ชุดที่สอง : ประมาณการจากข้อมูลถึงปี 1985							
1986	25500.76	15390.08	6069.700	8226.879	14826.04	8288.249	155938.3
1987	28692.33	16737.33	7638.843	7997.712	10432.72	8526.938	185105.4
1988	30458.80	18233.92	7643.803	10983.02	9083.581	6594.801	217290.4
1989	29340.34	19842.56	8584.812	11880.95	7871.705	6591.320	259456.7
1990	26311.41	21604.96	9042.918	12852.29	7469.331	6964.044	309805.6

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ปี	ข้าว	ยาง	ตัญ	ข้าวโพด	อื่น	น้ำตาล	อื่น ๆ
ผู้ถือหุ้น : ประมาณการจากข้อมูลถึงปี 1985 (เฉพาะสินค้าส่งออกเกษตรหลักประมาณการโดยใช้ตรรกะสัมพันธ์ปริมาณและราคา)							
1986	19330.07	14250.56	6308.229	8484.305	15235.68	9458.983	155938.3
1987	19729.70	16284.05	6484.654	8300.810	14432.71	9654.746	185105.4
1988	17543.09	17888.56	7479.314	9032.802	15835.23	8625.074	217290.4
1989	15597.01	18794.17	8365.047	9596.466	15714.84	3826.700	259456.7
1990	14411.05	20174.07	9145.001	10682.77	16724.49	-779.5134	309805.6

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข. สิ้นค้าเข้าและเงินทุน

หน่วย : ล้านบาท

ปี	บริโภค รถยนต์	วัตถุดิบ ก่อสร้าง	น้ำมัน	สินค้าทุน	ลงทุน โดยตรง-4	เงินทุน ระยะยาว	เงินทุน ระยะสั้น	เงินทุน ภาครัฐบาล
ชุดแรก : ประมาณการจากข้อมูลถึงปี 1984								
1985.	59415.00 (54130.00)	71079.80 (66080.00)	60662.39 (56718.00)	92828.50 (74241.00)	8580.012 (4379.200)	44877.39 (24067.00)	5460.494 (3982.800)	6272.848 (19039.80)
1986	68038.69	78153.88	63598.67	98968.73	8063.181	47794.87	3626.493	6040.275
1987	76465.28	87794.23	66677.08	121451.1	9935.952	37069.57	3452.958	5663.771
1988	85559.95	97699.59	69904.49	127809.3	9002.513	29825.33	3287.728	5710.759
1989	96277.38	109171.4	73288.13	155176.3	9091.037	36976.66	3130.404	5611.380
1990	108303.9	121770.1	76835.54	171423.5	9807.491	36099.78	2980.608	5513.730
ชุดที่สอง : ประมาณการจากข้อมูลถึงไตรมาส 3 1985								
1986	58784.53	72227.94	56263.82	79275.73	4176.616	14079.51	5290.476	22577.06
1987	66238.29	76749.40	57907.71	86090.31	6301.119	11108.38	5600.813	23242.88
1988	72427.36	83408.75	59599.63	89313.66	6713.443	20946.96	3170.040	27086.67
1989	78194.91	90645.91	61340.98	109894.2	7152.749	25751.83	1901.125	29890.12
1990	86608.45	98511.03	63133.21	114017.9	7620.802	12405.27	2244.418	30898.75

หมายเหตุ 1. ตัวเลขในวงเล็บเป็นตัวลบจริงเพื่อใช้เกี่ยวกับค่าประมาณการ

2. ตัวเลขประมาณการสิ้นค้าเข้าและเงินทุนสำหรับชุดที่ 3 นั้น ใช้เพื่อเทียบกับชุดที่ 2 เพื่อองการที่ไม่ได้ใช้วิธีการอื่นเป็นพิเศษ

สำหรับความแตกต่างระหว่างค่าประมาณการทั้งสองชุดโดยเฉลี่ยมากที่สุดในด้านสินค้าออกและสินค้าเข้า ค่าประมาณการขององค์ประกอบย่อยสินค้าออกในชุดแรกนี้มีค่าสูงกว่าชุดที่สองสำหรับสินค้าเกษตรและมีความต่ำกว่าสำหรับสินค้าออกอื่น ๆ ส่วนค่าประมาณการขององค์ประกอบย่อยสินค้าเข้านั้น ชุดแรกมีค่าสูงกว่าทุกประเภท ลำเหตุก็คือค่าประมาณชุดที่สองได้มีการประมวลข้อสันเท่ห์เกี่ยวกับภาวะสินค้าออกทางด้านเกษตรซึ่งตกต่ำโดยทั่วไป ภาวะสินค้าออกอื่น ๆ ที่ดีขึ้น ซึ่งรวมแผงวงจรไฟฟ้าอยู่ด้วย และภาวะสินค้าเข้าซึ่งขอลดตัวลงมากในปี 1985 ทั้งนี้ข้อสันเท่ห์ดังกล่าวได้แฝงอยู่ในสถิติการส่งออกและนำเข้าสำหรับปี 1985 ดังนั้นลักษณะการประมาณการโดยวิธี ARIMA นั้น เป็นไปตามทฤษฎี rational expectations ซึ่งพยายามประมวลข้อสันเท่ห์เท่าที่จะหาได้ให้มากที่สุด และพิจารณาเฉพาะการเปลี่ยนแปลงส่วนที่เป็นระบบเท่านั้น วิธีประมาณของนักธุรกิจหรือคนธรรมดาโดยทั่วไปก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน เพียงแต่ว่าคนมักจะประมวลรวมเห็นที่เป็นอัตราลดลงไปด้วย ซึ่งมักจะทำให้เกิด bias ในค่าที่ประมาณการนั้น¹

สำหรับค่าประมาณการของดุลการค้าและดุลการชำระเงินนั้น จะเห็นได้ว่าผลที่ได้จากชุดที่ 2 ดีกว่าชุดแรกมากโดยดุลการชำระเงินเป็นบวกในระดับสูง ทั้งนี้เป็นผลมาจากเงินบาทที่ประมาณการได้มีค่าเกินจำนวนที่จำเป็นต่อการ accommodate ดุลการค้าอย่างมากมายถึงหลายพันล้านบาท ตัวเลขดังกล่าวออกจะเป็นสิ่งที่ล้นทางกับความรู้สึกของคนที่ทั่วไปในประเทศไทยอยู่บ้างในเรื่องของดุลการค้าและดุลชำระเงิน อย่างไรก็ตาม ตัวเลขประมาณการในที่นี้เป็นเพียง base-line estimates เท่านั้น โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อสันเท่ห์ที่ว่า ภาวะตลาดโลกของสินค้าส่งออก โครงสร้างทางการลงทุนและอุตสาหกรรมกับโครงสร้างทางการเงินไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายถึงแม้ว่า ภาวะส่งออกของไทยจะเลวร้ายลงไปจริง เพราะผลกระทบของ Farm Bill หรือ Jenkins Bill ก็แล้วแต่ ค่าประมาณการดุลชำระเงินที่ได้ในชุดที่สองและชุดที่สาม

¹ Robert Fides and M. Desmond Fitzgerald, "The Use of Information in Balance of Payments Forecasting", Economica 50 (August 1983) : 249-258.

ของตารางที่ 10 ก็ยังแสดงให้เห็นสำคัญที่ว่า ภาวะการส่งออกหรือดุลการค้าของไทยสามารถลดลงไปจากภาวะปัจจุบันได้อีกถึงประมาณ 6 หมื่นล้านบาท สำหรับปี 1987 และประมาณ 7 หมื่นล้านบาท สำหรับปี 1990 โดยที่ภาวะหนี้สินใหม่จะเพิ่มเพียงปีละประมาณ 2 พันล้านเหรียญสหรัฐ ถ้าพิจารณาเฉพาะภาวะหนี้สินใหม่ของรัฐบาลดังแสดงในตารางที่ 9 จะเพิ่มเพียง 100 ล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งต่ำกว่าเพดานการก่อหนี้ที่รัฐบาลตั้งไว้ 1,000 ล้านดอลลาร์อย่างมากเลย หรือถ้าหากประเทศไทยโชคดีจริงตามดุลการค้าที่ประมาณการไว้จริง คนไทยก็สามารถสบายใจได้ว่า ภาวะหนี้สินจะไม่เพิ่มไปกว่าปัจจุบันมากนัก กล่าวคือเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยในช่วง 1987-1990 เพียงปีละ 200 ล้านดอลลาร์เท่านั้น ถึงแม้ว่าสถานการณ์จะเลวร้ายไปกว่านั้นอีก หนทางที่จะแก้ไขก็ยังพอมี นโยบายอัตราแลกเปลี่ยน นโยบายทางการเงิน การคลัง และนโยบายโครงสร้างอุตสาหกรรมก็ยังมีช่องทางให้ใช้ได้ อยู่ นั่นคือ ประเด็นค้นพบที่สำคัญที่สุดสำหรับบทความนี้

อนึ่ง โปรดสังเกตว่า แม้ว่าการประมาณการในอนาคตเกี่ยวกับดุลการชำระเงินของประเทศไทยจากงานวิจัยครั้งนี้ จะอยู่ในระดับที่ไม่กว้างขวางก็ตาม แต่ไม่ได้มีความหมายว่า เศรษฐกิจไทยจะดีและอยู่ในดุลยภาพ หรือมีเสถียรภาพเสมอไป เพราะการที่ประเทศมีดุลการชำระเงินไม่ขาดดุลมากนัก อาจมีต้นทุนบางอย่างที่ประชาชนและสังคมจะต้องแบกรับเนื่องจากการที่ดุลการชำระเงินจะปรับตัวให้ได้ดูในแต่ครั้ง จำเป็นที่รัฐบาลจะต้องใช้มาตรการซึ่งอาจเป็นที่ไม่ต้องการก็ได้ ตัวอย่างก็คือ อาจมีการควบคุมด้านการค้า และการชำระเงินอย่างเข้มงวด มีการใช้นโยบายหดตัวทางเศรษฐกิจภายใน เช่น การควบคุมสินเชื่อ, การลดค่าเงินบาท, ระงับการลงทุนในโครงการใหม่ของรัฐบาล, อาจมีการกีดกันจากต่างประเทศเข้ามาเป็นจำนวนมาก ทำให้ภาวะหนี้ในอนาคตของประเทศสูงขึ้น และทำให้ประเทศต้องลดระดับ stock ของทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งมาตรการเหล่านี้ขัดแย้งกับเป้าหมายทางเศรษฐกิจอื่น ๆ อันได้แก่ เป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ, การจ้างงานเต็มที่, การมีสวัสดิการสังคม, การบริโภคในระดับสูง ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแปลความหมายของผลงานวิจัยนี้ด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะการที่ประเทศมีดุลการชำระเงินได้ดุลนั้น อาจมีต้นทุนในการปรับตัว (cost of adjustment) สูงก็เป็นได้